

מסורת הש"ס

(א) בעל מב. (ב) שם נ. (ג) שם נ. (ד) קודש סת. (ה) קודש סת. (ו) קודש סת. (ז) קודש סת. (ח) קודש סת. (ט) קודש סת. (י) קודש סת. (יא) קודש סת. (יב) קודש סת. (יג) קודש סת. (יד) קודש סת. (טו) קודש סת. (טז) קודש סת. (יז) קודש סת. (יח) קודש סת. (יט) קודש סת. (כ) קודש סת. (כא) קודש סת. (כב) קודש סת. (כג) קודש סת. (כד) קודש סת. (כה) קודש סת. (כו) קודש סת. (כז) קודש סת. (כח) קודש סת. (כט) קודש סת. (ל) קודש סת.

תורה אור השלם

1. ראמר אברם אל נערו שבו לבם פה עם החמור ואני והעבד נלכה עד בה ושנתחיה תשובה אליכם: בראשית כב ה ובי יצו אנשים תגברו ולא יורה אהון עשש יצגש באשר יחיה עליו בעל האשה ונתן בפלילים: שמות כא כב

הגהות הב"ח

(ב) נב' ושבו ולדת מינפי ליה: (ג) ושי' דיה ושמין ולדות ונתנין מל: (ד) דיה וזל וסי' עולין הן וכשת: (ה) תוס' דיה ממחלה וסי' המוכר שור מדמי ולדות:

גליון הש"ס

נב' כיצד ששלם דמי ולדות: עין לעיל דף מו ע"פ מוספת ד"ה וק:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה טעו וולדות סי' יב' וישיש לא סי' י"ב וכי' ש"פ ומכ"ס חולק (ועתה גר"א סימן מ"ב סי' ד):

שור שנגח את הפרה פרק חמישי בבא קמא

א"כ משפאש יולדס כו'. מפרש בגמרא: ונפול לבעל. שהמורה זכתה לו דכמי בעל האשה (שמות כא): היספ שפחה ונשפחרה. כלומר היתה משוחררת או גיורת נשואה לגר או לעבד משומר ואין לה בעל שמת פטור מהחזיק בנכסי הגר שמת ואין לו יורשין וזהו קודם לזכות במה שצדו.

והאי דנקט האי לישנא היתה שפחה ונשפחרה ולא נקט היתה משוחררת משום דע"כ כשאין לה בניס הימנו קאמר והיינו דקאמר היתה שפחה ונשפחרה דמשמע עמה מקריב דעדיין לא היו להם בניס והוא הדין נמי לשראלית הנשואה לגר ומת הגר דנקט שפחה גיורת משום דשפחה דפטור דהא דמי ולדות נבעל והאי דנקט שפחה גיורת משום דשפחה דשפחה משוחררת נשואה למשומר וקאם גיורת לגר: גמ' דרב אדא בר אבהו. צבור שנגח ארבעה ותמשה (ועל דף מ.ג): דדיכי כפיכי קרא. כי ילכו אנשים אלמא אלמא בנמכרין לחכירו משפתי: דמי ולדות שפחה ולדות פול. דקתני שמין את האשה כו' ויש בכלל שומא זו דמי ולדות וזמא: שהאשה נכרית משומא ובעלת אכריס מפני העובר ודמיה יקריין: ה"ג קאמר כיד משלם דמי ולדות ושפחה ולדות. שפן משפתיין את האשה יפה בשביל ולדות הללו עד שלא ילדה וכמה היא יפה עכשיו כשנתרוקנה ונפחתו דמיה ונותן לבעל ומוקף של אשה אינו בכלל שומא זו דאין כאלו אלא פחת ריקון העובר אבל כשם חסא גופה מחמת המכה ונפחתו דמיה משהיתה ראיה לימכר כשאינה בריאה ריקנית הוא מוקף ואינו של בעל אלא כשאר חבלה הוא והדין קלוב בנמוכות (דף סה): צומן שפחמ לה שני חלקים ולו אחד וצומן שנגלי לו ב' חלקים כו': מאי קאמר. דמשמע דהכי קאמר ליה דל"כ לדיך אימ' לך דמשפאש יולדת משפחת ומ"ק הא קאמר דמשפחת: והלא אשה משפחת. דמיה לאחר שתלד דמתחילה דמיה פחותין לימכר שמשוכנת היא למות צלצר לידה והכי משמע מתניין א"כ דכך שמין כדקאמר אשמתה ללא ייבוי ליה מידי דמשפאש יולדת משפחת: וכי למי שפאש יולד. למי שזכתה מורה דמי ולדות יבוינן נמי שפחה דמי נפחא שדמי גופה מתעלן הא ודאי שפחה דמי נפחא מחמת גופה נמי אחי ומוקף הוא: חולקין. שדמי הנפח מחמת שפחה צאין: אלא שמין נוק כפני טלמו. היינו כשם הגוף מחמת מכה ודמיה פחותים משהיתה ריקנית צריאה ואין כאן שומת פחת ריקון:

ולער כפני טלמו. ומוקף דהכא כחבלה דעלמא הקלוב במסקת כחובות כדפרישית לעיל: ושמין ולדות. (ס) ונותן כל דמיהן לבעל: ושפחה ולדות. דהיינו פחת דמי נפח גופה מחמת ריקון הולד חולקין: קשיא דר"ש כו'. דהכא קתני ושפחה ולדות חולקין אלמא אשה משפחת ומכר שפחה הרה יותר מריקנית ולעיל קתני אשה משפחת משתלד יותר מקודם לכן: במבכרת. דמיה פחותין קודם לידה מלאחר לידה דמסוכנת היא: שפחא. חמימות והיינו כנגד כל החלל כולו: וכיא כפו איהי. דהא ולדות נכסי צעליהן (א) וכשת הגר ועדיין היא מעוברת היא החוקקת בהן והיא קודם לכל אדם הלכן כי חבל זה נמר הי משלם לה לדידה: מרי דיכי. בעל שמועה זו. הלא מתרגמין דיכי (בראשית לו): לררי ניגשו. קשרי מעות וכספים הן שמוכה בהן מן ההפקד: איסייה לבעל. או לירשיו וזי להו רחמנא: לישוי לבעל כו'. דחוינא אימת אחי לה בשעת חבלה והכי אין לה מונעין: אין האשה נותן לירשיו. הא אוקימנא בגרובה לפיכך אין הבעל יורשה צפרק שור שנגח ד' וה' (ועל דף מ.ג): וכה. החובל במה שצדו ואפי' לאחר מיתת הגר חבל בה זכה בה: לרבה

מבא קמא

חמרתא מעברתא כו'. וא"ת הא גבי צור תנן בשלהי פרקין נפל למוכי עבד או אמה פטור ולא אמרינן דהוי כחמרתא מעברתא ולא נמעטיה משור ולא אדם ו"ל דהכא לא מיעט הכמוז שור (ו) צדמי ולדות אלא במקום שהולדות של בעל כדכתי' בעל האשה אכל כאן הולדות ללדון

דכמי האשה יולדה תהיה ללדוניה: אמרו ולדות צדמי ניגשו. (א) ביורשית לא פליג רב הקדא ומודה הוא דזכו דהא בנמוכות צפרק נערה (דף מ.ג): אלטרין קרא למעוטי שאין אדם מוריש זכות בתו לזנו והכא ליכא מיעוט ועוד מדפריך לרבה מנריסתא דהכא את האשה ומוקי לה שחבל צדמי הגר אכל לרב הקדא משמע דניחא לאחר מיתת הגר דווקא גר אכל כשאינו גר משלם דמי ולדות לירשיו: ומי עדיף שפתינן. וא"ת ומאי ס"ד דמקשן וכי לא ידע ללא עדיף ויש לומר משום דכהן גריסתא קמי נוק ועבר וכי היכי לזוק ועבר אייבי כלל ענין כמו כן זכה דמי ולדות אייבי בכל ענין: ומני

ישבו לכם פה עם החמור עם הדומה לחמור: כיצד משלם דמי ולדות: דמי ולדות (ב) שבח ולדות מיבעי ליה הכי נמי קאמר כיצד משלם דמי ולדות ושבח ולדות שמין את האשה כמה היא יפה עד שלא ילדה וכמה היא יפה משילדה: אמר רשב"ג א"כ משהאשה יולדת משבחת: מאי קאמר אמר רבה ה"ק וכי אשה משבחת קודם שתלד יותר מלאחר שתלד והלא אשה משבחת לאחר שתלד יותר מקודם שתלד אלא שמין את הולדות ונותנין לבעל תניא נמי הכי וכי אשה משבחת קודם שתלד יותר מלאחר שתלד והלא אשה משבחת לאחר שתלד יותר מקודם שתלד אלא שמין את הולדות ונותנין לבעל רבא אמר הכי קתני וכי אשה למי שיוולדת משבחת ואין לעצמה בשבח ולדות כלום אלא שמין את הולדות ונותנין לבעל ושבח ולדות חולקין תניא נמי הכי אמר רשב"ג וכי אשה למי שיוולדת משבחת ואין לעצמה בשבח ולדות כלום אלא שמין נוק בפני עצמו וצער בפני עצמו ושמין את הולדות ונותנין לבעל ושבח ולדות חולקין קשיא דרשב"ג אדרשב"ג ל"ק כאן במבכרת כאן בשאינה מבכרת ורבנן דאמרי שבח ולדות נמי לבעל מאי טעמא כי כרתנן ממשמע שנאמר ויצאו לדידה איני יודע שהיא הרה מה ת"ל הרה לומר לך שבח הריון לבעל ורשב"ג האי הרה מאי דריש ביה מבעי ליה לכדתניא ר"א בן יעקב אומר לעולם אינו חייב עד שיכנה כנגד בית ההריון אמר רב פפא לא תימא כנגד בית הריון ממש אלא כל היכא דסליק ביה שיחמא לולד לאפוקי יד ורגל דלא: היתה שפחה ונשפחרה או גיורת פטור: אמר רבה לא שנו האלא שחבל בה בחיי הגר ומת הגר דכיון דחבל בה בחיי הגר זכה בהו גר וכיון דמת הגר זכה בהו מן הגר אבל חבל בה לאחר מיתת הגר זכיא לה איהו בגוייהו ומיחייב לשלומי לה לדידה א"ר חסדא מרי דיכי ולדות צדמי ניגשו וכיא בהו אלא איתיה לבעל זכה ליה רחמנא ליתיה לבעל לא מיתבי (ג) הבה את האשה ויצאו לדידה נותן נוק וצער לאשה ודמי ולדות לבעל אין הבעל נותן לירשיו אין האשה נותן לירשיה היתה שפחה ונשפחרה או גיורת זכה אמרי ומי עדיפא ממתניתין דאוקימנא שחבל בה בחיי הגר ומת הגר הכא נמי שחבל בה בחיי הגר ומת הגר ואיבעית אימא לאחר מיתת הגר ותני

ולער כפני טלמו. ומוקף דהכא כחבלה דעלמא הקלוב במסקת כחובות כדפרישית לעיל: ושמין ולדות. (ס) ונותן כל דמיהן לבעל: ושפחה ולדות. דהיינו פחת דמי נפח גופה מחמת ריקון הולד חולקין: קשיא דר"ש כו'. דהכא קתני ושפחה ולדות חולקין אלמא אשה משפחת ומכר שפחה הרה יותר מריקנית ולעיל קתני אשה משפחת משתלד יותר מקודם לכן: במבכרת. דמיה פחותין קודם לידה מלאחר לידה דמסוכנת היא: שפחא. חמימות והיינו כנגד כל החלל כולו: וכיא כפו איהי. דהא ולדות נכסי צעליהן (א) וכשת הגר ועדיין היא מעוברת היא החוקקת בהן והיא קודם לכל אדם הלכן כי חבל זה נמר הי משלם לה לדידה: מרי דיכי. בעל שמועה זו. הלא מתרגמין דיכי (בראשית לו): לררי ניגשו. קשרי מעות וכספים הן שמוכה בהן מן ההפקד: איסייה לבעל. או לירשיו וזי להו רחמנא: לישוי לבעל כו'. דחוינא אימת אחי לה בשעת חבלה והכי אין לה מונעין: אין האשה נותן לירשיו. הא אוקימנא בגרובה לפיכך אין הבעל יורשה צפרק שור שנגח ד' וה' (ועל דף מ.ג): וכה. החובל במה שצדו ואפי' לאחר מיתת הגר חבל בה זכה בה: לרבה

עין משפט

נר מצוה
לב א מ"י פ"ד מלכות
סוגל ומזיק הלכה ב
ועין נכשנות ומ"ט פתג
עשין ע טו"ט"ט מ"ט סימן
מכ ספ"ק ח:
לג ב ג מ"י פ"ד מ"ט
נוק ממון הלכה ב ד
פתג עשין ע טו"ט"ט מ"ט
סימן זה ספ"ק ג:
לד ד ה מ"י פ"ד מ"ט
סוגל ומזיק הלכה ב ד
פתג עשין ע טו"ט"ט מ"ט
סימן מכ ספ"ק ב:

מוסף רש"י

שבו לכם פה עם החמור עם הדומה לחמור: כיצד משלם דמי ולדות: דמי ולדות (ב) שבח ולדות מיבעי ליה הכי נמי קאמר כיצד משלם דמי ולדות ושבח ולדות שמין את האשה כמה היא יפה עד שלא ילדה וכמה היא יפה משילדה: אמר רשב"ג א"כ משהאשה יולדת משבחת: מאי קאמר אמר רבה ה"ק וכי אשה משבחת קודם שתלד יותר מלאחר שתלד והלא אשה משבחת לאחר שתלד יותר מקודם שתלד אלא שמין את הולדות ונותנין לבעל תניא נמי הכי וכי אשה משבחת קודם שתלד יותר מלאחר שתלד והלא אשה משבחת לאחר שתלד יותר מקודם שתלד אלא שמין את הולדות ונותנין לבעל רבא אמר הכי קתני וכי אשה למי שיוולדת משבחת ואין לעצמה בשבח ולדות כלום אלא שמין את הולדות ונותנין לבעל ושבח ולדות חולקין תניא נמי הכי אמר רשב"ג וכי אשה למי שיוולדת משבחת ואין לעצמה בשבח ולדות כלום אלא שמין נוק בפני עצמו וצער בפני עצמו ושמין את הולדות ונותנין לבעל ושבח ולדות חולקין קשיא דרשב"ג אדרשב"ג ל"ק כאן במבכרת כאן בשאינה מבכרת ורבנן דאמרי שבח ולדות נמי לבעל מאי טעמא כי כרתנן ממשמע שנאמר ויצאו לדידה איני יודע שהיא הרה מה ת"ל הרה לומר לך שבח הריון לבעל ורשב"ג האי הרה מאי דריש ביה מבעי ליה לכדתניא ר"א בן יעקב אומר לעולם אינו חייב עד שיכנה כנגד בית ההריון אמר רב פפא לא תימא כנגד בית הריון ממש אלא כל היכא דסליק ביה שיחמא לולד לאפוקי יד ורגל דלא: היתה שפחה ונשפחרה או גיורת פטור: אמר רבה לא שנו האלא שחבל בה בחיי הגר ומת הגר דכיון דחבל בה בחיי הגר זכה בהו גר וכיון דמת הגר זכה בהו מן הגר אבל חבל בה לאחר מיתת הגר זכיא לה איהו בגוייהו ומיחייב לשלומי לה לדידה א"ר חסדא מרי דיכי ולדות צדמי ניגשו וכיא בהו אלא איתיה לבעל זכה ליה רחמנא ליתיה לבעל לא מיתבי (ג) הבה את האשה ויצאו לדידה נותן נוק וצער לאשה ודמי ולדות לבעל אין הבעל נותן לירשיו אין האשה נותן לירשיה היתה שפחה ונשפחרה או גיורת זכה אמרי ומי עדיפא ממתניתין דאוקימנא שחבל בה בחיי הגר ומת הגר הכא נמי שחבל בה בחיי הגר ומת הגר ואיבעית אימא לאחר מיתת הגר ותני